

Biblioteka
Prozna putovanja

Naslov originala
Ida Pierelotkin
Ala Betka

© 2012 by Ida Pierelotkin
Published with arrangement with Akapit Press Sp. z.o.o., Poland
© Za srpski jezik ODISEJA

This project has been funded with support from the European Commission.
This publication [communication] reflects the views only of the author, and
the Commission cannot be held responsible for
any use which may be made of the information
contained therein.

Culture

Ida Pjerolotkin

ALA BETKA
i čudnovate školske zavrslame

S poljskog prevela
Hanna Gadomski

Ilustrovaó
Tomaš Domanjski

ODISEJA
Beograd, 2013.

Jabukožderka

Ala Betka je trčala najbrže što je mogla.

Prvi čas je počeo pre pet minuta. Toliko vremena delilo je Alu od škole – pod uslovom da ne uspori tempo.

Prvi čas, likovno, držao je gospodin Šeptljić u svom nepredvidivom raspoloženju..

Šeptljić nije podnosio Alu. Nije, doduše, podnosio ni ostale u razredu, ali je prema Ali Betki gajio posebnu netrpeljivost od prvog susreta. Dovoljno je da pomenemo taj susret – početak škole pre četiri godine.

Za Alu, kao i za celu gomilu tada sedmogodišnje dece, bio je to prvi dan u školi. Ala je radoznalo razgledala svoj razred, i samo mogla da nagađa s kim ima posla: evo, neko ima prijatno lice, drugi bezobrazno, neko napeto, a neko izgubljeno. Na primer, dečak pored zida je sanjalica. Njegov drugar skroz suprotno – spadalo koje samo čeka priliku da se smeje. Violeta žvaće žvaku buljeći u svečano nakindurenu Kaću, iz njenih usta izlazi balon i puca s prezrivo pljeskanjem. Kaća sa strepnjom prati ponašanje nove drugarice, zgražava se nad Violetinim prašnjavim patikama i teget šortsem umesto plisirane suknjice. I naravno nijednoj iz te trojke, ni Kaći, ni Violeti, čak ni Ali Betki, ne pada na pamet da će baš njih u bliskoj budućnosti povezati prijateljstvo na život i smrt! Uostalom, šta je budućnost ako ne jedna velika tajna?

Okupljene nastavnike obavlja još gušći veo tajne. Prijatna lica mešaju se sa onim strogim.

Na sredinu gimnastičke sale izlazi mršav nastavnik s prosedom bradicom. Ima nemiran pogled lije, ali simpatično lice. Odmah iza njega, pred okupljenu decu dokotrljava se malo sivo kućence, koje postaje izvor tihog smeha. Pomalo zbunjen, čovek naređuje psiću da se sakrije u ćošak.

„Draga deco...“, čita sa izgužvanog lista izvučenog iz džepa pantalona. „Od srca vam želim dobrodošlicu. Zovem se Arkadije Šeptljić... Ja ću vam predavati likovno. Posle iscrpnog govora naše gospođe direktorke, nije lako dodati nešto svoje; usudiću se, ipak, da kažem nekoliko reči. Prelazeći prag naše ugledne škole, možda ne znate, dragi moji, da je, među mnogim razlozima za ponos, ova škola ponosna i na višegodišnju tradiciju pažljivo vođenih časova likovnog. Sa žaljenjem primećujem da se prema tom predmetu u mnogim školama odnose kao prema pastorčetu. Tretiraju ga kao gubljenje vremena, nužno zlo, zaludivanje. Svi imaju prelazne ocene iako se niko ne trudi. To se odnosi i na đake, i na nastavnike. Međutim, likovno može da bude nešto mnogo zanimljivije. Pomoću bojica i flomastera može mnogo više da se kaže o sebi nego što se obično misli. Gledajući crtež nekog od vas, mogu da saznam mnogo više nego iz čitave lavine reči. Želeo bih da razumete kakvo vam je blago nadohvat ruke. Trudiću se da vam pomognem, kako najbolje umem. Ako odlučite da mi poklonite svoje poverenje...“

Ala je videla da nastavnik iskreno misli ono što govori, a da je čitao s papira zato što je bio nervozan. U njegovim očima sijali su vera i entuzijizam, a glas mu je bio promukao od uzbuđenja. A Ala Betka baš

voli da crta. U nastupu osećanja, bez obzira na to što će drugarice i drugovi pomisliti da je ulizica, počela je glasno da tapše.

A onda se desilo nešto zaista čudno.

Začuvši aplauz, Šeptrljčić se skupio kao da ga je Ala, tapšući, udarala po leđima. Zakolutao je očima kao progonjena lisica u čijoj se glavi zvuk aplauza pretvorio u lavež čopora krvoločnih jazavičara. Fatalni nesporazum pretvorio se u ogroman problem: najiskrenije priznanje pod suncem razumeo je kao ismevanje. Bio je siguran da usamljeni aplauz nije ništa drugo do okrutna đaćka šala. Da mu se neko naprosto ruga: „Ho, ho! Kakav govor, dođe mi da se rasplačem...“ Nije navikao da govori i javni nastup koštao ga je mnogo nerava. Izašao je nudeći im srce na dlanu, a sada oseća da je to srce bačeno u prašinu i šutnuto u ćošak. On sam pokazao se kao neko smešan i jadan, a s njim i njegov predmet – likovno.

Videvši šta su izazvale njene ovacije, Ala se zaustavila u pola pljeska. Međutim, bilo je već kasno. Nastavnik je promrmljao da neće zanemariti nijedan talenat, pisnuo je još da se nada srdačnoj saradnji – međutim, jedva se čuo i sasvim se pogubio. Jarkocrven u licu pobjegao je unatraske na svoje mesto, podsećajući zbog toga na nekakvog jadnog raka. Ala je htela da viče da to nije tako, da je bila ozbiljna, ali iz grla joj je izašao samo jauk. U jednom strašnom trenutku, Šeptrljčićev pogled ukrstio se sa Alinim. Ono što je pre deset sekundi bilo svetlo nade i uzbuđenja, sada je ble-snulo satanskom vatrom u očima nastavnika likovnog. Ala je bez greške shvatila šta znači taj bljesak. Bila je to mržnja do groba.

Tako je najgluplji nesporazum obeležio početak dana, meseci i godina brutalne psihološke borbe. Dvoboji spletki i borbe prsa u prsa, prividna primirja i napadi iz zasede – taj košmar trajao je već petu godinu. Ipak, vremenom, Ala se prilagodila situaciji. Zaključila je da nema izbora. Sve ređe se sećala nesrećnog događaja prvog dana škole dok nije sasvim zaboravila kako je sve počelo... I da je moglo biti drugačije. Ratno stanje je prihvatila kao nešto prirodno. Slično kao činjenicu da čovek mora da izađe iz kuće čak

i po nevremenu i mrazu, Ala je prihvatila obavezu da, i uz nastavnikova šikaniranja koja nisu jenjavala, ide na časove likovnog.

Eto kako je sebi objašnjavala pojavu obostrane antipatije. Neko ne može da podnese spanać, a nekom drugom je muka od same pomisli na cveklu. E tako Šeptrljčić nije vario Alu Betku.

U tom slučaju, Ali Betki nije preostajalo ništa drugo nego da ne vari Šeptrljčića...

Međutim, da li je trenutak kada Ala Betka juri kao sumanuta baš pogodan za uspomene i razmišljanja?

A možda neko smatra da ovoj devojčici, koja ima neobičan dar da upada u nevolje, taj dan baš obećava da će proteći prilično prijatno?

Vratimo se u sadašnjost.

Nije dovoljno što se jadno dete poigrava pravilima o bezbednosti: žvaće i guta u trku. To je samo zato što Ala nije stigla da doručkuje – u trku je pojela jabuku. Dobro onda, ako treba da budem iskrena prema vama, recimo da u kući nije imala ništa drugo sem jabuka. Alina mama je krojačica, a jedna gospođa za koju je šila suknju i koja je prodavala voće, odužila joj se sa pet korpi jabuka, vrlo lepih i slatkih. A Alina mama, jedna fina osoba, nije uspela da izusti da je računala na isplatu druge vrste, u obliku gotovine. Sve vreme dok je šila lepu suknju, mislila je o đakonijama koje će kupiti deci kad joj plate, o jelima koja će odmah spremi i kako će se, najzad, tužna praznina frižidera ispuniti raznim bojama. Ali, njeni planovi su se oparali, a u njenom stanu lebdeo je divan miris kao u voćnjaku punom jabuka. Ali, zašto mi ponovo skrećemo sa teme?! Molim lepo, držimo se naše priče!

Ala je proletela kroz školsku kapiju, ludačkim sprintom pretrčala plato, nad kojim je dominirao ogroman spomenik direktorki Kamennoj, sa natpisom na postolju: „Najdražoj direktorki – zahvalni đaci“. Kakvi su to đaci koji su dali pare za granitno čudo i za šta su to bili zahvalni? Tu zagonetku ni Ala niti iko od njenih prijatelja nije rešio. Važno je da je svako imao utisak da spomenik stoji tu oduvek – grandiozan kao skelet mamuta – i da

je star kao sam svet. Statua sa srdačno nasmejanim licem i prijateljski ispruženim rukama. Statua čije su granitne zenice odavale utisak kao da prate sve prolaznike. Kada su za toplih dana đaci istrčavali u dvorište, gde god bi čučnuli, u kojem god uglu da su se sakrili, stalno su na leđima osećali svevideće oko kamene gospođe Kamene. Oni koji su hteli da beže s časova odustajali bi od svojih planova zaustavljeni surovim pogledom. Kad bi se neko preglasno nasmejao, odmah bi ućutao osećajući na potiljku prodoran, gnevan pogled. Onaj kome je neki nastavnik zaseo na grbaču naglo bi prekidao kuknjavu, a oni koji su ga trenutak pre toga slušali – žurno bi se razišli.

„Čuvaj se!“ – činilo se da govori spomenik. – „Direktorka Kamena je tu i sve zna.“

Neizrečena kazna lebdela je u vazduhu.

Pogled koji žigoše nije štedito ni one koji kasne na časove, ali Ala nije imala vremena da gleda u neprijatnu figuru jer je baš otvarala staklena vrata škole.

„D... dan!“ – viknula je u letu tetkici.

„A gde su patike?“ – doviknula je tetkica za njom, ali je Ala samo šmugnula dalje. Učionica za likovno nalazila se u prizemlju. Stigla je skoro do vrata kad je primetila ogromnu senku koja je

zaklanjala ulaz. Bila je to direktorka Kamena lično, kao da je tek skinuta s postolja. Ala, koja je mnogo zakasnila, u nepromenjenoj obući, uz to sa ogriskom jabuke u ruci... sasvim je izgubila glavu, sakrila ogrizak u džep (o, da je samo mogla da predvidi da će ta naizgled nevažna sitnica da joj iskomplikuje život) i sakrila se iza stepenica.

„Poslednji put ponavljam: ima da bude tišina. Ako čujem je iko pisnuo, ostaćete posle časova da sređujete ostavu. Podsećam, posla će se uvek naći“, rekla je direktorka ledenim glasom. Kad bi Sneško Belić mogao da progovori, to ne bi zvučalo hladnije. A onda je zatvorila vrata i, lupajući štiklama po mermernom podu, produžila u svoju kancelariju. Pred Alom je sevnulo njeno lice kao isklesano u steni, ali bez traga spomeničkog osmeha. Frizura joj je bila kao na kamenoj figuri – nijedna vlas kose nije se mrdala, a ruke su joj bile stisnute u pesnice.

Ala je šmugnula u razred kao zec.

Dočekali su je mrgodni izrazi lica drugarica i drugova. A od ŠepRTLjića – ni traga.

„Zdravo. Gde je naš omiljeni nastavnik?“ – odmah je upitala Ala.

„ŠepRTLjić? Negde je otišao... Nadam se da se nikad neće vratiti“, odgovorila je Kaća zevajući.

„Da li je upisivao ko je odsutan?“

„Ne... Namestio je samo ovo“, i tu je prezrivo pokazala ormarić na kome su bile dve flaše, tri kruške i stara kamašna. „Kad se vratim“, rekao je, „da bude naslikano.“

„Međutim, malopre nam je Kamena ukazala čast svojom posetom“, javila se Violeta.

„Znam, skoro da sam naletela na nju...“

Kaća i Violeta klimale su glavom znajući dobro koliko je dragoceno ono „skoro“.

„Već bi sređivala ostavu“, promrmljala je Kaća lenjo umačujući četkicu u plavu boju.

Ala nije stigla ni da napuni čašu vodom, kad se vrata naglo otvoriše.

„Eto ti, vratio se... Oni se uvek vraćaju“, promrmljala je Kaća.

„Baš sam čuo da ste se dernjali toliko da je lično gospođa direktorka morala da dođe!“ – uzviknuo je Šeprtljić ulazeći.

„A gde je dobar dan?“ – tiho je prošaputala Ala.

„Zar čovek zaista ne može da vas ostavi ni na trenutak?!“

Kraj njegovih nogu šćućurio se mali mešanac, kosmat i siv – doslovno u nijansi Šeprtljićeve brade. Bio je to Krpica – nerazdvojni drug nastavnika likovnog. Gledao je naokolo ispod šišaka koje su mu padale na oči, kao i obično pomalo postidjen što je njegov gazda baš taj, a ne neki drugi, čovek.

„Kakav glup i ružan razred. Zaista nemam više snage za vas. Najradije bih vas zatvorio u neku ćeliju, konačno bih imao malo mi...“ Kao da su ga izboli stršljenovi, stuštio se ka flašama, kruškama i kamašni. „Ko je to pomerao, ko je pomerao? Tu je bila i jabuka! Gde je jabuka?! Ko je uzeo jabuku? Ko se usudio da ukrade jabuku?!“ Podbočio se, stao široko rastavljenih nogu i počeo da kruži naokolo razjarenim pogledom. Krpica je isplazio jezik i disao kao da se izvinjava.

Oko njih je vladala gluva tišina. Moglo je da se čuje zujanje muve, koja je uzalud udarala o staklo tražeći izlaz. Ispred Šeprtljića nalazila se grupa dece, zbunjena tim naglim napadom.

„Dakle?! Slušam vas?! Ko je upropastio mrtvu prirodu?“ – pitao je Šeprtljić baš zadovoljnim tonom. Odavno nije imao takvu priliku. Očigledno je ulazio u ulogu islednika i to je počinjalo da mu se sviđa.

„Nismo mi“, prigušeno se oglašila Violeta.

„Ma nemojte?“ – Šeprtljić je približio dlan uvetu i napravio korak ka njoj. „Šta tu frljaš?“

„Nismo mi“, ponovila je Violeta, gledajući ispod oka. „Nismo mi pojeli tu jabuku.“

„Niste vi, jeeel?“ – Imitirao je Šeprtljić nazalni Violetin glas. „Niste vi pojeli?“

Posmatrao ju je tiho zviždeći.

„Aha!“ – uzviknuo je, prosvetljen. „Ako koza laže, rog ne laže! Dakle, niste je pojeli?! Poslednji put pitam: ko je?“

„Nismo mi“, rekla je Violeta, mašući četkicom i gušeci bes. Ovog puta podržali su je brojni glasovi. Zujanju nesrećne muve priključila se narastajuća vrevica.

„Tišina!“ – riknuo je Šeprtljić. „I ne igraj se alatom za stvaralački posao!“ – grunuo je otimajući Violeti četkicu, koju je onda zafrljačio o zid, na kojem je ostao zeleni trag. „Ako nisi umešala prste, kako znaš šta se desilo s mojom jabukom?! Da je zapravo pojedena?“

„Šta drugo može da se uradi sa jabukom?“ – nije izdržala Ala. A onda je dodala ironično, tišim glasom. „O, izvinite: može i da se naslika.“

„Ili da se spljeska tebi o glavu“, ne spuštajući gnevni pogled sa Šeprtljića, šapnula je jedva čujno Kaća, koja je imala peticu iz vladanja.

E, to je prevršilo svaku meru, govorio je izraz Šeprtljićevog lica.

„Ti si zaista mogla samo da je pojedješ, jer o slikanju znaš manje nego majmun!“ – vrisnuo je on. „I kladim se da si to uradila ti, ti mala, nesnosna...“

„Nažalost, varate se“, oglasio se ljubazan glasić Kaće. „Jer, Ala je tek stigla, svi su to videli.“ Tu je pokrila rukom usta i pogledala Alu sa osećanjem krivice, jer se setila da Šeprtljić ne bi trebalo da zna za njeno zakašnjenje, koje pritom nije bilo prvo u Alinom životu.

Ipak, Betka je samo šapnula:

„Uopšte ne razumem, zašto si rekla ‘nažalost’?“

„A šta to?“

„Rekla si: ‘nažalost, varate se...’. Žališ? Na istoj ste strani, šta li...?“

„Sa njim? Na istoj strani?“ – obrecnula se Kaća, koja je bukvalno shvatala sve što joj se kaže i vrlo lako se vređala.

„Prestanite da pričate, smesta! U ovom trenutku to je vrhunski bezobrazluk! Zašto nemam dovoljno veliki kavez, onda bih vam poka...“, prekinuo je jer se zaletio. Jer, za gluposti kao što su zakašnjenja uopšte nije imao vremena. Sprovodio je istragu, morao je da bude lukav i pribran.

Seo je na stolicu, prekrstio ruke na grudima, upleo noge na karakterističan način, kao u čvor.

„Pitanje za poslednju šansu: ko je to uradio?“

„Nismo mi“, rekla je Violeta, gubeći strpljenje i tiše dodala:

„Ti govoriti po poljski?“

„Prihvatam da ne razumete“, rekao je nastavnik likovnog, posmatrajući svoje nokte, „dok se ova stvar ne razjasni, zvono za kraj časa ne važi za vas. Od vas zavisi da li ćete sedeti ovde do mraka. Ja lično imam vremena.“

„Da, samo što je to nesporazum...“, probala je još jednom Kaća, misleći da će njen ugled odličnog đaka pomoći da njene reči pogode cilj.

„Tišina!“ – dreknuo je nastavnik.

Kad je nastala tišina, seo je za katedru.

Prošao je minut. On je pevušio – kao znak da je apsolutno smiren. A onda mu je dosadilo.

„Slušajte...“, Šeprtljićevi prsti lupkali su po katedri u pretećem ritmu. „Sad ću da se iznerviram, a to će da bol... To može da bude neprijatno. Zato“, pogledao je na sat, „dajem vam pola sata. Ako se lopov i kukavica“, rekao je ciljajući pogledom prema Ali Betki, što uopšte nije bilo slučajno, „ne javi sam, iskreno nagovaram ostatak razreda da nju... hm, njega ubedi... Ne zanima me na koji način. Međutim, ako razred odluči da skriva prestupnika“, ovde se postarao da napravi simpatičan izraz lica, „pozivam razumne pojedince na... pa, individualnu saradnju. Osoba koja smogne snage za hvalevredan čin i meni obznani ime i prezime kriminalca, koji nas sigurno neće iznenaditi (pogodite koga je gledao dok je to govorio), može da računa na peticu za rad na današnjim časovima, kao i na porciju sladoleda sa šlagom i voćem.“

„Ali, to je javni pokušaj podmićivanja!“ Kaća nije uspela da sakrije bezmeran prezir zbog takvih metoda.

„Sladoled sa voćem prvi put! Ko da više?!“ – viknula je Violeta. To je bila čista provokacija.

Za trenutak, nastavnik je izgledao kao da će da eksplodira. A onda je raspleo noge i krenuo ka vratima.

„Pola sata“, ponovio je zlokobno. „A potom...“, podigao je ruku do svog vrata i značajnim pokretom prevukao preko grla.

Malo je falilo da priklešti Krpicu vratima.

„O čemu se ovde radi?“ – pitala je Ala kada su ostali sami. I odmah uplašeno šapnula:

„Sigurno stoji iza vrata i prisluškuje.“

„Pa, nek’ prisluškuje!“ – rekla je Violeta. „Nemamo šta da krijemo. Danas smo zaista čisti ko suza. Ja čak ne mogu ni da se setim da je tu uopšte bila neka jabuka.“

„Bila je“, rekla je Kaća. „Ali, niko čak nije ni prišao ovoj gomili smeća (mislila je pritom na mrtvu prirodu). Jer, kad je otišao, svi smo mirno pričali i niko nije gledao ove starudije.“

„Jedino ako je neko u tom trenutku to slikao“, dodala je Violeta.

„Jedino u tom slučaju“, saglasila se Kaća.

„Molim lepo! Neka krivac odmah prizna!“ – na zvuk piskavog glasa okrenule su se i videle Dežurnu koja je držala govor popevši se na stolicu. Nadimak je dobila zbog naročitog angažovanja u školskim stvarima u kojima je pokazivala skoro opsesivnu prilježnost.

„Smiri se“, rekao je s gađenjem Rista Balvan. „Sama dobro znaš da tu jabuku niko nije ni pomirisao.“

Zbunjena, Dežurna je nabrala obrve i polako sišla sa stolice.

„Teško je prijaviti nekog koga nema, je l' da?“ – procedio je Staša Mudrić i zacenio se od kikotanja. Atmosfera je postajala u najmanju ruku idiotska.

„Ne bi me čudilo da se pokaže da je on sam sakrio jabuku, jer već odavno nije bilo nikakvog skandala“, rekla je Lepa Miška. „Uh, bre, zaboravila sam da nas prisluškuje.“

„Kakav kretenezam. Treba da sedimo ovde pola sata, razgovarajući o tome da smo potpuno nevini“, gorko se nasmejala Anja Njuškić.

„A najgore je to što nikada nećemo uspeti da ga ubedimo“, tužno je dodala Ala.

„Ovo je košmar. Tipu uopšte ne pada na pamet da smo mogli nešto i da ne zabrljamo. Ali, kad bismo mu rekli da smo zatrovali tu jabuku i da smo je ubacili u lonac u trpezariji, poverovao bi smesta!“ – Violeta je lupila nogom o pod.

„Kakva gužva zbog glupe jabuke!“

„Da je barem bio ananas!“ – viknula je Kaća u očajanju.

„Šta da uradimo da ga otkačimo?“

„Možda je najjednostavnije da otrčim po tu jabuku i da je stavim na mesto... I rešen problem?“ – predložio je oprezno Rista Balvan.

Začulo se zvono.

„Idem. Neka mu ta glupa jabuka.“

„Prestani! Nismo je mi maznuli.“

„Ionako od toga nema nikakve koristi. Žurka je uveliko počela.“

„Neće taj da popusti, nema šanse. Jeste li videli kako mu se cackle oči?“

„Imate neku bolju ideju? Dobiće jabuku i ostaviće nas na miru, logično“, odlučio je Rista i napustio učionicu.

Nastupila je neprijatna tišina, koju je remetilo jedino zujanje jadne muve. Ala je otvorila prozor i insekat je odleteo.

„On ne želi jabuku. On hoće krivca“, tužno je zaključila Kaća.

„On ne želi krivca. On hoće mene“, precizirala je Ala, osećajući kako do nje polako dopire ozbiljnost situacije i beznadnost položaja u kome se našla.

Piljarnica je bila odmah pored škole, tako da se Rista brzo vratio s povelikom jabukom u ruci. Bacio ju je među kruške i kamašnu, i ceo razred je primetio da mu obrazi gore, a oči ljutito sevaju..

„Malopre...“, rekao je ogorčeno, „trebalo je to da vidite.“ Vratio se ka vratima, otvorio ih i rukom pokazao ka nečemu, uzbuđeno.

Deca su radoznalo izvirila u hodnik. Na zidovima su visili brojni plakati na kojima je ružan Šeprtljićev rukopis obavestavao:

Ako neko poznaje identitet i skrovište kradljivca jabuka, moli se da smesta stupi u kontakt sa gospođom direktorkom. Predviđena nagrada: podizanje proseka završnih ocena za jedan stepen nagore.

„Zanimljivo! Ko podiže nadole?“ – prsnula je Ala u smeh, čak i ne komentarišući pravopis.

„Ne verujem da je s tim otišao kod direktorke!“

„Blefira?“

„Podigao je ulog i trguje prosekom ocena.“

„On je poludeo“, dala je dijagnozu Kaća. „Probudite me...“

Zvono je objavilo kraj odmora.

„I tako, propada nam fizičko“, uzdahnuo je Rista, koji je voleo taj predmet (jedini).

„Šeprtljić!“ – viknuo je neko i ceo razred se vratio u učionicu.

Odmah zatim pojavio se prozvani, u društvu nastavnice maternjeg jezika gospođe Jote, kao i nerazdvojnog Krpice. Slučaj je hteo da je baš gospođa Jota pre mnogo godina izabrana za razrednog starešinu tog odeljenja. Po prirodi dobrodušna žena, izmrcvarena stalnim Šeprtljićevim žalbama na račun njenih štićenika, polako je gubila entuzijazam za tu misiju, pretvarajući se u klupče rastresenih nerava.

Šeprtljić je trljao ruke od zadovoljstva.

„Dakle, da čujem“, rekao je.

Gospođa Jota gledala je naokolo tužnim pogledom.

„Molim vas, došlo je do strašnog nesporazuma.“ Dežurna se obratila za pomoć razrednoj. Međutim, ova je napravila pokret kao da tera zlu utvaru, a njeno izmučeno lice pokazivalo je jednu jedinu želju: da niko od nje ništa ne traži.

„Molim vas“, počeo je Rista Balvan, „mi smo kupili jabuku...“

„Mada je mi nismo pojeli“, dobacila je Violeta.

„Kupili smo jabuku i možemo da nastav...“

„Baš fino, baš fino“, prekinuo je Šeprtljić i zacenio se od grohotnog, izveštačenog smeha. „Sad ću ja da ti nastavim. Ne pravi se gluplji nego što jesi, Balvane.“ Odmahnuo je glavom kao da ne veruje u takav bezobrazluk. „Ne misliš valjda da će to rešiti stvar? Posle svega što ste uradili, tvoja bedna vočka treba da zameni *moju* jabuku? Brojim do tri i hoću da znam identitet krivca.“

„*Identitet* je napisao na plakatu i sad se pravi važan“, primetila je šapućući Violeta.

„Jedan...“ Nastavnik likovnog je strogo gledao po učionici.

„Dva...“ Naduo se kao paun. „I tri.“ Piljio je u Alu.

Za trenutak je vladala tišina.

„Nismo mi to uradili. Ništa o tome ne znamo. Treba da nam verujete!!!“ – jauknula je Kaća, molećivo gledajući razrednu.

„Sami vidite“, obratio se Šeprtljić gospođi Joti, „stalno ponavljam: treba njima čvrsta ruka. Lopovi, lažovi i ko zna šta još... Molim vas“, dobacio je uz lažan naklon, „razgovarajte sa svojim razredom.“

Gospođa je nepokretno stajala gledajući u plafon.

„Deco...“, najzad je rekla glasom kao napuklo zvono. „Deco... Strašno ste me razočarali. U celoj mojoj nastavničkoj karijeri, nikad se nisam srela sa tako odvratnim slučajem đačke neposlušnosti i pokvarenosti. Poneka deca ukradu dnevnik... razbiju prozor... ali jabuku?“ – prekinula je da bi prigušila jecaj.

Šeprtljić je to posmatrao s gađenjem.

„Molim vas, nemojte mi ovde cmizdriti. Podsećam vas da ste razredna ovog beznadežnog odeljenja, primorajte ih da odaju krivca.“

„Sad treba da odate krivca“, šapnula je gospođa Jota s maramicom ispod nosa.

„Molim vas“, rekla je Violeta neprirodno mirnim glasom, kakvim se govori razdraženim životinjama. „Mi s tim nemamo ništa. Niko od nas nema nikakve veze sa tom jabukom i nemamo pojma šta se sa njom desilo.“

Gospođa Jota je šmrktala još malo, a onda je rešila da promeni taktiku.

„Ne želite da priznate – šteta. Lopovu nedostaje lični ponos, građanska hrabrost... neprijatna stvar.“ Sačekala je pola minuta: možda će se lopov, upecan na ponos, neočekivano javiti? Ali, ništa. Onda je probala novi trik:

„Uostalom, svi dobro znamo ko je pojeo jabuku.“ Približila se Violeti i sa lukavim izrazom lica pitala:

„Je l' tako, Violeta?“

Ali, devojčica, umorna od bezuspešnih pokušaja uspostavljanja kontakta, malodušno je odgovorila:

„Ne znam, razredna.“

Prešavši preko toga, gospođa Jota pomerila se sitnim koracima ulevo da bi zastala kod Riste Balvana i šapnula:

„Volimo jabučice?...“

„Ne znam o čemu govorite“, odbrusio je Rista uvređeno.

Gospođa Jota je pokušala ponovo. Na prstima je obišla celu učionicu, da bi se potom u nekoliko brzih pokreta našla iza leđa Vlatka Bajića.

„Je l' bila lepa?“ – zasiktala mu je u uvo.

„A... a šta to?“ – iskreno je bubnuo Vlatko.

Videvši da ništa ne postiže, gospođa Jota se ponovo rastužila.

Brada joj je zadrhtala, a u očima su joj zablistale suze.

Šeprtljić ju je prezrivo pogledao i rekao:

„Nema pomoći. Idem kod direktorke.“ Vratio se ipak korak unazad da bi dobio, uvređen:

„Usput... ja NE prisluškujem.“

Zatim se udaljio u pratnji Krpice.

Gospođa Jota stajala je pred razredom, a suze su joj tekle niz obraze.

„Plaćete bez potrebe“, rekla je Ala bespomoćno. „Mi smo zaista nevini.“

Ali, razredna joj je okrenula leđa, koja su podrhtavala od plača. Niko se nije odvažio da joj stavi ruku na rame ili da kaže neku utešnu reč, jer se između šmrcaja jasno čulo:

„Grozan, grozan razred... Za kakve grehe... Banda lupeža.“

Tako je baš izgledala situacija kada su došli – Šeprtljić, zadovoljan kao nikad pre, njegovo zabrinuto kuće i naduta gospođa Kamena.

Gospođa Jota pogledala ih je staklenim pogledom.

„Nikad do sada nisam bila tako ponižena!“ – uzviknula je i istrčala iz učionice.

Direktorka je ravnodušno primila njeno bekstvo.

„Dakle, ukrali ste jabuku i nećete da priznate“, rekla je kao i obično hladno i nezainteresovano. „Ako je tako, biće kažnjen ceo razred. Ostaćete posle časova. Sad ću pozvati vaše roditelje, a vi ostajete do ujutru u ostavi. Sutra ima sve da sija. Idućeg meseca: glancanje hodnika, pomaganje u trpezariji. Posla uvek ima.“

„Ali, nismo ništa uradili!!!“ – vikao je razred u očajanju.

„Ma, ne interesuje me to... Zapravo, nemojte da lažete.“

„Zaista ne lažem...“, htela je da vikne Ala, ali ju je direktorka sprečila.

„Ne javljaj se“, rekla je Kamena kojoj je već sve to dosadilo i htela je da ode.

„Noć u ostavi i mesec dana glancanja? Samo toliko?“ – pobunio se Šeprtljić. „Za odvratnu krađu, za ismevanje nastavnika... Zbog onemogućavanja vođenja nastave!? Treba da lete iz škole!“

„Pa, kupili smo jabuku“, rekao je sa žaljenjem Rista. „A mogli smo već odavno da slikamo.“

„A kao da je bez jabuke to bilo nemoguće“, promrmljala je Ala.

„Oh, nemojte da ih slušate, moja jabuka je bila apsolutno izuzetna, dugo sam tražio takav primerak!“

„E, baš...“, čulo se iz raznih čoškova učionice.

„Ha, to je bila jabuka nad jabukama!“ – pomamio se Šeprtljić. „A ovo što su mi doneli, to se uopšte ne može nazvati jabukom!“

„Bolje pazite šta govorite...“, upozorio je tiho Rista Balvan.

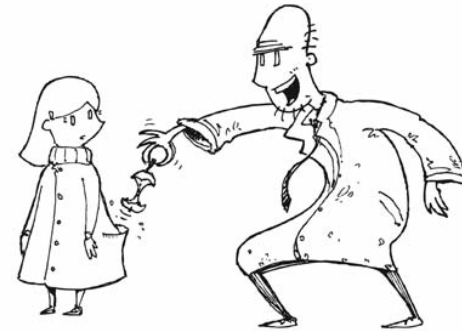
„Eto, gledajte, ne zna se uopšte šta je to...“, hteo je da uhvati jabuku broj dva, kad je stao kao ukopan.

„Ova odvratna deca ismevaju i mene i vas! Lopov je opet napao!“

„Vidi, vidi“, rekla je, kao uvek bezosećajnim tonom, gospođa Kamena.

Stvarno. U Šeprtljićevoj mrtvoj prirodi nije bilo ni traga jabuci.

Deca su se zgedala ništa ne shvatajući.

U tom trenutku, Ala je osetila na sebi nečiji pogled. Usredsređeno Šeprtljićevo zurenje počivalo je na Alinom džepu. Po licu nastavnika širio se osmeh ludog trijumfa. Jednom rukom se radosno lupio po butini, a drugom je, držeći peteljku s dva prsta, izvukao iz Alinog džepa fatalni ogrizak. Ogrizak jabuke koju je Ala pojela trčeći u školu.

„Dakle, imamo dripca! Sve je jasno“, rekao je nastavnik, pokušavajući da sakrije radost koja je vrcala iz njegovih reči.

„Ali... to... je splet okolnosti! Ja sam ovu jabuku pojela ISPRED škole!“

„I sakrila si ogrizak u džep? Možda nam nedostaju uljudni đaci, ali korpi za otpatke imamo dovoljno.“

„Draga moja, sada se nećeš izvući“, rekla je direktorka s osmehom, što se u njenom slučaju nije često viđalo.

„Baš tako! Prepoznajem ovu crvenu boju ili, bolje, ono što je od nje ostalo. Evo tu, kod peteljke. Posebno sam izabrao likovno interesantan primerak“, govorio je ražalošćeni Šeprtljić, tutnuvši ogrizak direktorki pod nos. Zatim se obratio Ali:

„Gukni, šta si uradila sa drugom jabukom?! Isprazni džepove!“

„Ništa nisam uradila! Časna reč! Ni sa jednom ni sa drugom!“ – Ala je izvadila iz džepa nekoliko novčića, perorez, papirić od bombone i izvrnula džep na levu stranu kao dokaz da je to sve.

Šeprtljić se na trenutak uozbiljio. Odmah zatim, udario se po čelu kao znak da zna o čemu se radi. U dva skoka je bio kod korpe za otpatke, podigao poklopac, i već je čačkao po otpacima, dopola zaronjen u korpu.

„Mora da to mnogo voli“, promrmljala je Violeta.

Trenutak kasnije, ponosno ispravljen i široko nasmejan, stiskao je u ruci željeni ogrizak.

„Evo naše nestale stvari!“ – trijumfalno je uzviknuo.

„Koliko ogrizaka ima u đubretu? To nije dokaz ni za šta. Svaka druga osoba na odmoru jede jabuku!“ – začuo se prisebni Časlav Brujić.

„E, tu sam te čekao! Na odmoru! Ovo je bio prvi čas.“

„Pa, onda, pre časa, kao da je to važno.“

„Nemoj tu da mi petljaš. Stvar je jednostavna.“

„Ali, molim vas, ja sam takođe danas pojeo jabuku, a ogrizak sam bacio u smeće.“

„I ja.“

„Dosta! Rekao sam, stvar je jednostavna.“ Tu je upitno pogledao direktorku i umiljato zatreptao okicama. A ona je lako klimnula glavom.

„Objavljujem da će učenica Alisa Betka biti suspendovana i da joj je zabranjen boravak na prostoru škole sve dok nastavničko veće ne odredi odgovarajuće strogu kaznu u skladu sa njenim prestupom“, izrecitovao je Šeprtljić uzbuđen kao prozvani štreber.

„I šta ti tu još radiš? Smesta da si napustila školu“, rekla je direktorka Kamena, čak i ne pogledavši Alu.

„Ali, Ala ima alibi! Zakasnila je najmanje petnaest minuta! Ušla je u učionicu sekund pre nego što ste se vi vratili!“ – setila se Kaća.

Alini drugovi i drugarice podržali su to gromkim rečima „istina“ i „stvarno“.

„Deco, prestanite da lažete“, rekla je direktorka, već zamorena.

„Pa, videla sam Alu ovde kad sam došla da vas utišam, jer ste se dernjali kao čopor majmuna. Koliko se sećam, ona se drala najglasnije.“

„To su bestidne laži!“ – nije izdržala Violeta.

„Ja sam tebe videla“, pomislila je Ala, ali glasno je rekla:

„Došlo je do užasne greške.“

„Ala je zakasnila, svako to može da potvrdi!“ – probala je još jednom Violeta.

„Čak i tetkica!“ – sinulo je Ali.

„I to mi je verodostojan svedok...“, prasnula je Kamena prepotentno. Ali se uvek činilo da se među tim dvema ženama odvija tiha ali bespoštedna borba.

„A to inako nema nikakvog značaja, jer je i tako uspela da ukrade i proždere moju jabuku“, izgubio je strpljenje Šeprtljić.

„Smesta da si napustila učionicu i školu. Zar nisi čula šta je rekla direktorka?“

„Za sada“, rekla je Kamena. „Ali, nemoj da se udaljavaš predaleko... Kad ti odredimo kaznu, moraš da nam budeš pri ruci.“

„Ovo je vrhunac nepravde“, zaključila je Ala, spakovala školsku torbu i izašla iz učionice.

Neko vreme je sedela na zidiću zamišljena nad svojom okrutnom sudbinom. Kroz mnogobrojne prozore zgrade videla je kako se Šeprtljić bacaka po hodniku. Kaćio je na prozore plakate sa tekstom:

Uhvaćen kradljivac jabuka. Ali Betki je zabranjen ulazak.

Izgledao je srećno, verovatno je i pevušio.

Na kamenom licu spomeničke direktorke trijumfovao je okrutni smešak. Ala joj je zapretila pesnicom, ali to joj nimalo nije pomoglo. Osetila se usamljena u svojoj nesreći.

„Zašto ja?“ – pitala se. „Zašto, dođavola, moram da budem ja?“

A onda je videla kako se otvara prozor učionice iz koje je na tako ružan način malopre izbačena. Učionica je, kao što znamo, bila u prizemlju. Pojavile su se prvo mršave noge u patikama, a zatim i cela Violeta. Za njom se nezgrapno izvukla i Kaća.

Krijući se iza žive ograde, devojčice su puzale prema Ali. Zadržale su se samo zbog toga da bi joj pokazale konspirativne znake koji je, valjda, trebalo da znače „nemoj da se plašiš“. I sam pogled na drugarice bio je dovoljan da se oseti mnogo bolje.

Najzad su devojčice stigle iza zidića na kojem je prognanica sedela.

„Ne sekiraj se, nećemo se zaustaviti na tome“, rekla je Violeta.

„Pravda će biti zadovoljena. Istina će pobediti“, dodala je Kaća u zanosu.

„Kao prvo, nećemo dozvoliti da nas izradi tamo neki Šeprtljić“, prizemljila je Violeta uzvišene Kaćine parole.

„Ali, valjda je i istina važna!“ – nervirala se Kaća.

„Sigurno, jer ja nisam pojela te jabuke!“ – vikala je Ala, besna od nemoći.

„Pojela ili ne pojela, postoji i nešto kao pravo na nevinost dok se ne dokaže suprotno“, podučavala je Violeta, ali je ipak učutala susrevši se sa ubitačnim Alinim pogledom.

„Nisam pojela te grozne jabuke!“

„U zaklon!“ – viknula je Kaća i zajedno sa Violetom bacila se u travu iza zidića.

„Šta se dernjaš?“ – pitao je Šeprtljić, vireći kroz prozor. „Malo ti je? A možda ne možeš da sačekaš kaznu? Ne sekiraj se, sad će da bude veliko veće. Uništićemo te, Ala Betka!“

„Nisam pojela te grozne jabuke!“ – ponovila je Ala. „A to što se dešava u ovoj školi, to je skandal! Zlostavljate nevine ljude i pritom se super zabavljate... Kakav ste vi to nastavnik?“

„Kako smeš da mi odgovaraš, barabo jedna mala! Čekaj samo, kad budem rekao direktorki!“ – zagrmeo je Šeprtljić i zalupio prozor.

„Je l' otišao?“ – upitala je Kaća.

„Daa... Otrčao je da usavrši novu optužnicu. Svašta, veliko veće. I to sve zbog jabuke!“

„Dve jabuke“, precizirala je Kaća.

„Imamo plan“, rekla je Violeta.

„Da? A kakav?“ – u Alinom glasu nije baš bilo mnogo nade.

„Naš razred već sprema transparente: *Osloboditi Betku!* i tako dalje. Imamo nameru da preuzmemo razglas, da predstavimo skupu nastavnika činjenice i da omogućimo objektivnu procenu. I da protestujemo protiv osuđivanja nekoga na osnovu idiotskih nagoveštaja, kao što je ogrizak jabuke.“

„Ima tu i pametnih nastavnika. Ne verujem da će sve da zalude takvim budalaštinama! Kao da u školi niko nikad nije jeo jabuke a da pre toga nisu bile ukradene iz mrtve prirode, to je vrhunski glup...“, Kaća je učutala susrevši se sa pogledom direktorkinog spomenika koji je bio naciljan u nju. Spustila je pogled i brzo se upitala:

„Ne razumem samo zašto si stavila ogrizak u džep?“
„O... zbunila sam se videvši Kamenu. Odmah bi ispalo da tamanim jabuke u hodniku umesto da sam na času.“
„Ispalo je još gore“, primetila je Kaća.
„Ali, vaša ideja... Fino je što hoćete da mi pomognete, ali to ničemu neće služiti. Samo će dodatno da kazne ceo razred. Dok ne saznamo tajnu nestajanja jabuka, ništa ih neće ubediti da ja nisam krivac.“
„Zaista“, rekla je Violeta. „Pogodila si suštinu.“ Nespokojno se okrenula ka spomeniku direktorke i dodala šapatom:
„Hajde da iskoristimo gužvu zbog veća i demonstracija razreda, da... Pa, da zatrujemo jabuku, a onda da ubedimo Šeprtljića da stavi tu voćku u mrvu prirodu. Lopov će se otrovati i Šeprtljić će dobiti svoje nesumnjive dokaze.“
„A mi rešenje zagonetke“, dopunila je Kaća.
„Ko je to smislio?“ – upitala je Ala odmah.
„Ja“, odgovorila je Kaća skromno se smešeći.
„A ja onaj deo sa demonstracijama!“ – isprsil se Violeta.
„Aha...“
„Slušaj, imaš li bolju ideju?“ Violetu je nerviralo što Ala ne pokazuje nimalo oduševljenja.
„A možda više voliš da čekaš ono što će Šeprtljić da zakuva na velikom veću?“ – sad se opet susrela sa ledenim pogledom spomenika. Zatrebla je glavom kao da pokušava da odagna zle čini i tiho dodala:
„Ako mu daš vremena, čak i nastavnik geografije smatraće te za čudovište!“
„Međutim, ako podmetnemo Šeprtljiću ideju sa otrovanom jabukom? Pa, ako mu vi to kažete, on će pomisliti da ste me upozorile i uopšte se neće složiti!“
„I zato ćemo da zamolimo nekoga kome on veruje.“
„A čime mislite da je trujete?“
„Pasjim jagodama?“
„Hej, nečim bezopasnim, ali što izaziva jasne simptome.“

„Ugalj u tabletama. Od toga jezik postane crn... Ili, ricinusovo ulje... Možda će nam medicinska sestra nešto pozajmiti?“
„Pre bih rekla da ćemo morati same to da pozajmimo.“
Poskočile su kad se čuo zvuk gonga, a onda se neprijatni direktorin glas začuo sa megafona:
„OBJAVLJUJEM VELIKO VEĆE! OBJAVLJUJEM VELIKO VEĆE! Molimo sve nastavnike da se hitno okupe u zbornici! Ponavljam...“
„Moramo da požurimo“, naredila je Kaća.
„Idu naši“, oglasila se Violeta ne bez ponosa.
I zaista, kroz prozore učionice za likovno izlazila su nova lica. Držali su kartone sa natpisima: „Ala je nevina“ i „Tražimo pravdu“. Časlav Brujić je na svoj karton lepkom pričvrstio štap i nosio ga je iznad glave kao transparent. Mnogi su sledili njegov primer. Pokolebali su se na trenutak ugledavši zlokobnu figuru na sredini platoa... Međutim, đaci su okružili spomenik, ističući parole u podignutim rukama. Činilo se da kamena direktorka ne veruje svojim kamenim očima, koje su sada mogle da vide jedino okrenuta leđa čvrsto stisnuta u prsten oko nje – uzalud je pretila kamenim licem sa visine svog pijedestala. Ala se predala talasu grupnog entuzijazma.
„Dobro, kazaću medicinskoj sestri da je... Kaća pala u nesvest i pogledaću po lekovima“, rekla je Ala uključivši se u akciju. „A ti Kaća, ostani da ležiš ovde i pravi se nepokretna.“
Kaća se za tren spustila na zemlju i kao da je lako pobledela.
„Ja ću se pozabaviti razglasom“, izjavila je Violeta. U njenim očima goreo je plamen.
Zajedno sa Alom poterala je ka školi. Pre nego što su stigle do vrata, videle su kroz staklo nastavnike kako jure uz stepenište na prvi sprat, gde se nalazila zbornica. Promaklo je strogo lice gospođe Stare, i brzi, sitni koraci malene gospođe Klin. Poslednja je kaskala gospođa Kunić, nastavnica biologije, kojoj su u žurbi smetale visoke štikle. Devojčice su se ušunjale u hodnik. Zvuk

nastavničkih cipela brzo se udaljavao. Pažljivo se osvrćući, Violeta je krenula gore. Ali joj je put preprečila tetkica.

„Mnogo mi je žao, ali nemam prava da te pustim. Imaš zabranu ulaska u školu.“

Zbunjena, pokazala je plakat da potvrdi svoje reči.

„Ali, tetkice, ja... Od svega toga se vrlo loše osećam i idem u ambulantu.“ Ala se bolno iskrivila i skupila hvatajući se za stomak.

„Jadno dete“, zabrinula se tetkica. Ta skromna žena sa licem Baba Jage – licem koje je pred mnogima sakrivalo tananu dušu svoje vlasnice – imala je osobinu koja ju je razlikovala od većine nastavnika: naime, bila je duboko uverena da su deca po prirodi mila i draga.

„Svi su na veću, niko te neće videti. Trči, samo brzo.“

„Jedino ste vi čovek!“ – viknula je Ala umesto „hvala“ i otrčala vrlo brzo, kao da je potpuno zdrava.

Medicinska sestra, gospođica Cilin, nije se šokirala ugledavši Alu. Vest o krađi jabuka očigledno nije stigla do ambulante, mirnog mesta gde su izbegavane školske glasine, velika veća i zađevice.

„Šta se desilo?“ – pitala je. „Je l' ti ponovo nije bilo dobro na pismenom iz matematike?“

Radila je tu odskora, ali je neke stvari brzo počela da povezuje. Bila je veoma lepa žena. Jedno oko joj je bilo plavo, a drugo smeđe, što je uz, prezime sa stranim prizvukom, stvaralo oko nje auru tajanstvenosti.

„Ni govora. Kaća se onesvestila i leži ispred škole“, šapnula je Ala s teatralnim očajanjem.

„O, odmah polazim.“ Gospođica Cilin je uzela ključić i otvorila ormarić sa zatamnjenim staklima, dohvatila kutijicu (mirišljave soli – pomislila je Ala) i ne osvrćući se istrčala napolje.

„Dakle, ormarić se zatvara ključem“, promrmljala je Ala i skoro da je mogla da čuje kako ceo fantastičan plan gromoglasno odleće u vazduh. Srećom, medicinska sestra je žurila toliko da je zaboravila da zatvori ormarić – zlatni ključ bio je i dalje u bravici. Ala

je otvorila vratanca i brzo prelazila pogledom po tajanstvenom sadržaju: u gustim redovima stajale su bočice i teglice.

„Hidrogen, kapi za želudac...“, nije primetila ništa što bi prošlo ispit u konkretnim okolnostima. „Baš su fantastične Kaćine ideje, samo što je s njima uvek isti problem: teško ih je sprovesti u delo. Šta možemo da uradimo sa sirupom za kašalj?“ – pitala se Ala, koju je napuštao entuzijazam.

Pogledala je u poslednju, najmanju fiočicu i pomalo se začudila jer su tamo stajale smešne posudice, koje su podsećale pre na ostavu ili pribor za prvu pomoć neke prabake.

„Dosada u pilulama“, „Iluzija livade“... čitala je starinske etikete, a obrve su joj se podizale od čuđenja. „Raspršivač iluzija“, 'Preparat za bojenje snova'... Hm, zaista čudni lekovi.“

A onda joj je pogled pao na pozlaćena slova.

„Hej, stani malo! Šta je to? 'Otkrivač jabukoždera?!' – Ala je pažljivo izvadila teglicu punu svetloljubičaste masti. „Doziranje: pola kašičice na jednu od tri pojedene jabuke. Delovanje: posle otprilike dva minuta od trenutka primene ovog sredstva, nastupiće vrtoglavica i halucinacije, koža će dobiti bledoljubičastu nijansu, a glava će se osuti jabukovim cvetom.' Vidi ti to! Genijalno!“

Ala je sakrila teglicu u džep. Zatvorila je ormarić i već je pri-tiskala kvaku kad joj je pogled pao na prepariranu sovu na stolu.

„Je l' znaš kako se oglašava sova?“ – pitala ju je jednom medicinska sestra kada je Ala sa žaljenjem gledala mrtvu pticu. „Viit, viit' ili bububu, kevel, kevel'.“

„Ali, verovatno ne ova“, tužno je tada odgovorila Ala. Mogla bi se zakleti da je sova klimnula glavom.

Međutim, sada nije imala vremena za razmatranje tog slučaja. Jurila je brzinom svetlosti. I baš je oštro skrenula, kad se iza čoška pojavila pozamašna osoba. Ala se okliznula i celim telom udarila u nastavnika geografije.

Taj gospodin bio je dobroćudan i stidljiv, i imao je jednu slabost: čokoladice. Pažljivo je to krio, smatrajući da je neozbiljno. A sada, kad se išunjao s veća sa idejom da telefonira svojoj majci

(najavio je da će možda ostati duže u školi), nije se odupro iskušenju. Pošto je imao u džepu dva novčića, iskoristio je priliku... i automat sa čokoladicama, koji je stajao u holu u prizemlju. I eto tako se našao na putanji Alinog bekstva.

Nekoliko sekundi ispunjenih zebnjom buljili su jedno u drugo iznenađeni. Teško je reći u čijim se očima odražavala veća nesigurnost.

„Ja baš... zapravo... bilo mi je vrlo loše, pa zato u ambulanti...“, promucala je Ala.

„Morao sam da izađem jer sam morao... jer sam obavezno morao da izađem“, spetljao se nastavnik geografije sakrivši iza leđa ruku sa načetom čokoladicom.

„Već sam otišla“, rekla je Ala, hvatajući zalet.

„Čekaj trenutak“, došao je k sebi nastavnik. „Celo to veće, ta stvar sa jabukom... da, Alisa? Hoću da znaš da Šeprtljićevi argumenti, po mom mišljenju, uopšte nisu ubedljivi. Zajedno sa ostalima tražiću poništavanje optužbi“, hrabro je izjavio, mada se sav tresao od straha od direktorke.

Njegove reči raspirile su u Ali Betki veru u ljude – u njoj je već bila utrnula nada da i među nastavnicima može da se nađe poneki čovek.

„Mnogo sam srećna i imajte na umu, molim vas, da sam ja zaista nevinna!“ – salutirala je da bi svojim rečima dodala težinu.

Možda mislite joj je ponestalo ideja: mogla je da nastavnika geografije uputi u tajni plan zavere i njegovim rukama Šeprtljiću preda sredstvo za otkrivanje jabukoždera. Ipak, Ala Betka je bila realna. S pravom je osećala da nastavnik geografije ne bi prihvatio takav izazov – njegovo dobroćudno, zečje srce teško je podnosilo i dotadašnje emocije. Istupanje na veću s mišljenjem različitim od iznesenog za njega je bilo vrhunsko junaštvo!

Nastavnik geografije uzvratio je vojničkim pozdravom i na licu mu se pojavio izraz naročite smelosti. Zatim su se razbežali – nastavnik je otišao gore, a Ala ka izlazu.

Tetkica je samo promrmljala:

„Ne znam šta to smišljaš, ali medicinska sestra je malopre izašla iz škole.“

Zato je ispred škole Kaća upravo dolazila k sebi. Stajala je na nogama još uvek malo nesigurno. Gospođica Cilin držala joj je ispod nosa preparat za osveščivanje.

Okolo se čuo žamor demonstracija. Deca iz drugih odeljenja, koju su nastavnici napustili da bi prisustvovali veću, postepeno su uvećavala legije buntovnika. Začula se pesma sastavljena na licu mesta:

*Teška je vala đaćka sudbina,
A danas se mera prevršila;
Ko osinje gnezdo džara
Stroga kazna ga udara.
Ne znate za šta naše srce mari,
Strane su i nama vaše stvari;
Nije vas briga za snove naše
A nas još manje za brige vaše.
Takav je život, takvi su dani,
Na suprotnoj smo zida strani...
Pa kad je rat
Neka je rat!
Vi ćete poslednji suze liti
Jer nas ništa neće pobediti*

Iznad uzavrele gužve izdizao se tamni oblik: avet direktorke od granita. Međutim – kao da je nestala njena zlokobna moć – i činilo se da se na nju niko ne obazire. Neki naročito smeo đak starijeg razreda popeo se kao majmun i ugurao u ruku statue svoju jabuku iz užine – odgovarala je kao salivena.

„U redu“, rekla je medicinska sestra, kad je izmerila Kaći pritisak. „A možda bi htela da se odmoriš u mojoj ambulanti?“

„Neee... već se osećam sasvim dobro“, odgovorila je Kaća, blede se smešeci.

„Najbolje bi bilo da ideš kući i da legneš... Neka te odvede neka drugarica.“

„Tako ću i da uradim... Možda.“

Medicinska sestra je uzdahnula, sigurna da to nije deo Kaćinih planova.

„Kako god... ne luduj previše“, promrmljala je odlazeći, istovremeno obuhvativši pogledom pobunjenike koji su mahali transparentima i sve glasnije uzvikivali. Ala se sakrila među demonstrantima. Imala je nečistu savest i nije htela da se suoči sa gospođicom Cilin – bilo da je pogleda plavim ili smeđim okom.

Brojna odeljenja pravila su sve veću buku, što je dovelo jedino do toga da Šeprtljić proviri kroz prozor krešteći s omalovažavanjem:

„Igrajte se na drugom mestu!“

Đaci su se, međutim, držali odlučno, uzvikujući sve smelije parole. A kada se začulo: „Dole direktorka Kamena!“ – megafon je zagrmio reći: „Peto tri (razred Ale Betke): prinudni radovi u bašti od ponedeljka do petka, od 14 do 20 časova, ostali – biće obavešteni preko rasporeda koji će sutra biti izložen na oglasnoj tabli.“

Demonstranti je nepokolebljivo ostaja na položajima.

„Gledaj šta imam“, rekla je Ala i Kaća je sa čuđenjem razgledala teglicu.

„A šta će to našoj medicinskoj sestri?“

Onda je nešto zapištalo, zahripalo i čuo se zastrašujući Violetin glas. Grmela je tako da su se zatresla prozorska stakla:

„Ovo je skandal! Dete čiji je jedini prekršaj nepridržavanje principa higijene, odnosno sakrivanje u džepu komposta od hrane pojedene pre škole...“, očigledno je čitala.

„Zato je to tako dugo trajalo“, promrmljala je Kaća.

„Kako smete da prekidate veće?!“ – na prozoru se pojavilo besno Šeprtljićevo lice. „Čekajte samo, odvratna žgadijo! Sad ću vas naučiti poštovanju!“

Gromoglasni Violetin govor očigledno je dao rezultat.

„A šta sad?“ – pitala se Ala u panici.

„Moramo mu utrapiti tu teglicu!“

„Ogrizak kao dokaz? U doba nauke i mogućnosti laboratorijskih analiza... otisaka prstiju, analize pljuvačke, ekspertize DNK“, grmela je Violeta.

Kaća je užurbano razmišljala, kružeći vrhom cipele po rupi na pločniku. Ala je masirala slepoočnice da bi pokrenula moždane talase. Odjedanput su se pogledale – sa istim, prosto očiglednim otkrićem.

„Je l' tamo tetkica? Hajdemo brzo!“ – Kaća je potrčala držeći teglicu.

A Violeta je nemilosrdno vikala!

„... nevino dete kojem se uskraćuje pravo na odbranu...“

„Dole direktorka Kamena!“ – uspeo je neko da se prodernja u trenutku kad je govornik sa razglasa očigledno okretao stranu.

„... sramota, sramota, tri puta sramota!...“ – nazalni Violetin glas ponesen naletom patosa zaglušio je sve i svja.

Ponovo se pojavila zadihana Kaća.

„I šta?“ – Ala se tresla od neizvesnosti.

„Jedva sam stigla. Već sam čula Šeprtljićev glas na stepenicama. Rekla je da će to da uradi, jer nam veruje... I da moramo da menjamo obuču.“

„Da uradi šta?“

„Da dâ teglicu Šeprtljiću i da kaže da cela škola bruji o tome da te osuđuju bez dokaza, a da slučajno postoji taj preparat jer je njen sin hemičar koji se bavi eksperimentima...“

„Da cela škola bruji, ha, ha, ha. Da li bi ti ono što Violeta radi nazvala brujanjem?“

„Da li mi se čini da se ona već neko vreme ne čuje?“

Ubrzo su je ne samo čule nego i videle. Koračala je podignute brade, ruku prekrštenih na grudima – kako to čini indijanski poglavica zarobljen u borbi, u kojoj je protiv vatrenog oružja imao samo lukove i tomahavke. Okolo je skakao i piskutao preplašeni Krpica. Šeprtljić, s bradom koja je drhtala od besa, stupao je odmah iza devojčice, a kažiprst na vrhu njegove mršave ruke nedvosmisleno je pokazivao prema Violeti.

„I tobom ćemo se pozabaviti na veću“, kratko je zapretio. „Priključićeš se časnom zboru suspendovanih. A tvoji dani u ovoj školi“, i tu je uperio prst u Alu, „odbrojani su...“

„Cenzori...“, procedila je Violeta kroz stisnute zube.

Ispred škole je vrilo od mnoštva ljubopitljivih.

Šeprtljić im se obratio ostrim tonom:

„Samo pogoršavate situaciju.“

„Idite, nastavnice...“

„Baš ste dosadni, nastavnice...“, čulo se prigušeno mrmljanje iz gomile đaka.

„Odmah da ste ušli u školu“, ponovio je Šeprtljić, crven u licu.

„Jeste li gledali juče onaj gangsterski film?“ – čuo je kako mu odgovaraju.

„Brojim do tri i da budete u zgradi: jedan... dva... tri!“

Tišina je trajala kratko.

„Ovaj... šta biste pojeli, nastavnice.“

To je bilo previše.

„Direktorka!“ – viknuo je plačljivo Šeprtljić.

„Šta se dešava?“ – odgovorio je glas pojačan razglasom.

„Oni neće da se vrate u školu!“ – tužakao je Šeprtljić i izbečio se zlobno na decu. „Sad će direktorka da vam pokaže!“

Za trenutak se čulo samo pevanje i uzvici đaka. A onda je zagrmela direktorka Kamena:

„Ako se smesta ne vratite u učionice, učenica Betka oprostiće se s vama zauvek. Ako se budete ponašali razumno, onda ćemo da razmislimo.“

Deca su se zgedala zgađeno.

„Da to nije slučajno ucena?“ – pitala je kiselo Ala. Zatim je junački uzvihnula:

„Ne brinite za mene!“

Ali, niko je više nije slušao. Ustanici su se grozničavo dogovarali, zujalo je kao u košnici. Nakon nekoliko minuta, čuli su se uzvici:

„Povlačenje!“

„Nemamo izbora!“

I:

„Rizik je preveliki!“

Najzad se lavina demonstancata uputila ka ulazu u školu.

Na licima su preovladavali izrazi gneva i nepokornosti. „To još nije kraj“, pretili su njihovi pogledi. Alin razred vraćao se u učionicu onako kako je iz nje izašao – kroz prozore. Šeprtljić, koji je bio najbliži ulazu, hodao je leđima okrenut školi; povlačeći se pred nadirućom masom, udarao je pesnicom o pesnicu pokazujući svima: „u-ta-ta, u-ta-ta“. A onda se odjedanput sapleo i tresnuo koliko je dugačak, što je propratio tih, sažaljiv smeh đaka primoranih na predaju.

„Plaćićete mi za ovo!“ – kriknuo je i pojurio u školu.

Za njim se vukao malodušni Krpica.

Ala, Kaća i Violeta prikrale su se bliže prozoru.

Šeprtljić je još pretio pesnicom kad je do njega dotrčala tetkica.

„Loš trenutak...“, zašišala je Ala, dok je Kaća sažeto iznela Violeti detalje plana i sadržinu teglice.

I stvarno, razdraženi Šeprtljić nestrpljivo je terao tetkicu od sebe. Ipak, to što mu je ženica šaputala mora da je bilo posebno interesantno. Za trenutak se udubio sa njom u poverljiv razgovor.

„Bingo!“ – čestitale su prijateljice jedna drugoj.

Nije prošlo ni dva minuta, a Šeprtljić je ćapio ono što je tetkica držala i sakrio ispod pazuha. I – zasmejavši se paklenim smehom – potrčao kao ispaljen iz pračke.

Krpica je jedva mogao da ga stigne.

„Mislim da je poslednji trenutak da se uputimo ispred zbornice i da saznamo kako stvari stoje“, rekla je Violeta.

„Prisluškuje Šeprtljić!“ – negodovala je Kaća.

To nije odvrátilo Violetu. „Ja idem“, rekla je.

Kaća je gledala drugaricu koja se udaljavala.

„Čekaj ovde, Alice“, rekla je i pojurila za Violetom. I potrčale su neustrašivo ali oprezno..

„Naravno da ću da čekam...“, uzdahnula je Ala smeštajući se na zidić.

Ko nije primetio, pobunu su ugušili izuzetno pokvarenim postupkom: zauzdali su solidarnost, koja je bila pokretač cele akcije. Briga za drugaricu navela je decu da ustanu protiv nepravde – i istu tu brigu nepravda je sad iskoristila da natera đake da popuste.

Ali, po svoj prilici, nepravda ima takve metode.

Iz školske zgrade dopiralo je zujanje kao iz gnezda razbesnelih stršljenova, sto puta jače nego za vreme odmora. Naokolo su jedni preko drugih ležali transparenti izgubljeni u ludilu protesta – dokaz da junačka borba za Alu nije bila samo lep san. Ali nije se mogla osetiti tuga poraza – o, ne. Vazduh je mirisao resko kao posle prolećne oluje. Na sredini platoa stajao je ružni spomenik sa jabukom u ruci. Svima je bilo jasno da se despotska vladavina direktorke Kamene zatresla iz temelja. Pravo u začuđeno lice tiranije upućeno je odlučno „Ne!“ I ništa više nije moglo da bude kao pre.

Ubrzo su se vratile borbene drugarice donoseći najsvežije vesti.

„Zamisli!“ – Kaća nije uspevala da dođe do daha jer su u galopu prešle ceo put od zbornice. „Smesta prekidaju veće i oslobađaju te...“

„... zbog nedostatka dokaza“, dovršila je Violeta.

„Šeprtljić nikome nije rekao šta tačno namerava, ali je svima obećao da će ‘da sredi Betku i ostale kao bele lale’.“

„Tvrdi da će da pribavi nepobitne dokaze koji će te definitivno teretiti, sa kojima ‘čak ni ta bezobrazna zver’ neće imati smelosti da se raspravlja.“

„Vidi se da se mnogo raduje toj akciji“, dobacila je Violeta. „Hoće sve da iznenadi svojim lukavstvom i dosetljivošću, i zato ne iznosi detalje pre vremena.“

„A to da plan nije njegov, naravno, uopšte nije spomenuo“, dodala je Kaća.

„A šta vi tamo radite?“ – čuo se Šeprtljićev glas dok je provlačio glavu kroz odškrinuta vrata. „Marš u učionicu. I ti Betka, takođe“, dodao je, jer je video da Ala ne namerava da izvrši naredbu. „Istraga je obustavljena... zbog nedostatka dokaza.“

„Da je stvarno tako, ti se ne bi smejujlo“, primetila je Ala sebi u bradu.

„Privremeno...“, dodao je on tiho, s takvim izrazom da bi i najveća naivčina sigurno primetila da tip nešto smišlja.

„Izvolite, izvolite“, rekao je izveštačeno medenim glasom.

Devojčice – takođe ljubazne kao i nastavnik – iskoristile su poziv. Šeprtljić je uslužno pridržao vrata i ljubazno se klanjao.

„Posrećilo vam se... posrećilo, he, he“, ponavljao je špartajući po učionici. Trideset dva para očiju (uključujući i Krpičine, crne kao ugalj) pažljivo su ga posmatrala.

„Pa, onda, nastavljamo prekinuti čas.“

„Ali, nastavniče“, Lidija Mops je značajno pokazala na sat, „čas likovnog je odavno prošao... Sad bi trebalo da bude maternji jezik.“

„Ućuti!“ – prošištao je Šeprtljić. „Rekao sam gospođi Joti... To znači, sve sam se dogovorio sa vašom razrednom. Danas je vrlo

važan čas. Nema veze jabuka, malo smo se sporečkali, istina, ali to nije ništa, he, he... Sačekajte trenutak...“ Munjevito je nestao iza vrata. Istrčao je tako naglo da je Krpica, zbunjen, ostao u učionici.

Trenutak kasnije vratio se noseći u ruci jabuku. Prste je imao umazane nečim ljubičastim. Namestio je jabuku na ormarić, popravio celinu i uzviknuo tapšući dlanom o dlan:

„Aj'mo! 'Aj'mo! Ne gubimo vreme! Sli-ka-mo!“

I dok se razred vraćao davno prekinutoj aktivnosti, nastavnik je proverio ko je prisutan.

Kad je završio, tužan je primetio da jabuka i dalje leži na svom mestu.

„Slikajte samo, slikajte... Ja, hm, moram da izađem. A vi budite mirni“, najzad je rekao.

„Kako smo mi naivne“, zaključila je Ala, samo što su vrata tresnula. „Onaj ko je pojeo one jabuke možda uopšte nema želju za još jednom.“

„O, pojeo je dva puta, poješće i treći. To je za njega izazov“, presudila je Kaća.

„Pst...“, prošištalala je Violeta, diskretno pokazujući iza sebe.

A tamo, iza prozora, videlo se pola Šeprtljićevog lica. Zalepivši se za prozor, posmatrao je razred spolja.

Devojčice su tiho obavestile ostatak razreda o neuspehu nastavnikovoju kamuflaži. Većina je samo otpuhнула, bez čuđenja.

Samo se Miška srdačno zahvalila za obaveštenje jer je baš htela da proverii broj svojih neopravdanih izostanaka u dnevniku, koji je, kao što je poznato, tabu za sve ruke osim nastavnčkih.

„Šta on to smišlja?“ – upitala se glasno Miška, odustajući od namere, ali niko nije stigao da joj odgovori, jer su se vrata s treskom otvorila.

„Prestanite da galamite! Čujete se u celou školi! Koliko puta morate da budete utišavani! Zar vam nije bilo dovoljno vrištanja na platou? Nastavnik Šeprtljić uopšte ne bi trebalo da vas ostavlja same. I gde se opet denuo?“

Deca su ljubazno pokazala direktorki, ali nastavnik je već dotrčao i hvatao se za vrata.

„Gospodine Šeprtljiću, gde vi to stalno idete, ostavljate razred, i to ovako nevaljao bez nadzora?“ – pitala je direktorka, vidno nezadovoljna.

„Direktorka... Sad ću sve da objasnim... To nije tako, to je deo plana, ja...“

„Gospodine Šeprtljiću, čekam vas u svom kabinetu“, odgovorila je Kamena, gledajući neumoljivo njegovo uvijanje. „Izgleda da već odavno niste sređivali ostavu. Podsećam da će se posla uvek naći... za svakog.“

„Jeste videli šta ste uradili?!“ – uzviknuo je Šeprtljić kao mali dečak kad su se za njom zatvorila vrata. Nekima ga je bilo žao. „Direktorka se razočarala u mene! Jasno sam rekao da slikate, a ne da pričate! Napravio sam vam novu postavku mrtve prirode, a vi ništa od toga ne umete da cenite! Oprostio sam vam krađu jab...“, tu je prekinuo, jer je shvatio da mrtva priroda pored koje stoji nije kompletna.

„Ali... ali...“, a zatim je prasnuo u pobednički smeh i počeo da izvodi čudan ples. „Riba je zagrizla mamac! Plan je uspeo!“ Uperio je kažiprst u Alu i zarzao od radosti. „Sad ćemo samo da pričekamo da postaneš bledoljubičasta!“

„A što bih ja postala bledoljubičasta?“ – mirno je upitala Ala.

„Jer je jabuka, koju si malopre zlobno i bezobrazno pojela, bila ispunjena OVIM!“ – izvadio je iz unutrašnjeg džepa teglicu. „Još samo nekoliko minuta... halucinacije... vrtoglavica“, radosno je proučavao etiketu. „Da, a glava će da ti procveta predivnim cvetovima! Kraj zabave, gospođice Ala!“ – trupkao je nogama od radosti.

„Ništa mi se neće desiti, jer ja to nisam pojela“, odgovorila je Ala gledajući ga pravo u oči.

„Laži ti nimalo neće pomoći“, odgovorio je Šeprtljić.

Odjednom, obuzeo ga je užas. Ona je tako mirna – šta ako nije uspela da pojede jabuku, nego ju je samo negde sakrila? O, zašto

je bio tako nestrpljiv i brzopleto otkrio lukavi plan! Od straha je počeo da čupka bradu.

Ipak, nije morao dugo da se sekira. Začulo se snažno zavijanje sirene hitne pomoći i kola koja ulaze u dvorište. Po zidovima učionice poskakivali su plavi odblesci njihovog rotirajućeg svetla. Svi su potrčali ka prozorima i videli dvojicu snažnih bolničara kako pod ruku vode direktorku Kamenu. Jedva se držala na nogama, ali im je pružala otpor – nešto je vikala, pretila, borila se s nekim nevidljivim... Njeno lice, vrat i ruke bili su bledoljubičaste boje. Glavu joj je, kao snežnobela afro-frizura, okruživao oreol cveća, a u ruci je držala nagrizenu voćku.

„Vratite se svi na mesta! Sedite!“ – vikao je Šeprtljić, ali ga niko nije slušao. Đaci su jedan po jedan iskakali kroz prozor. Krpica je zavijao. Ala je iskoristila gužvu i uhvatila teglicu sa ljubičastom supstancom, koju je Šeprtljić ostavio na stolu. A zatim se popela na prozorsku dasku i iskočila u dvorište. Vrata ambulantičkih kola zatvorila su se za gospođom Kamenom. Lica okupljenih šarali su ljubičasti odsjaji.

„Ne brinite, gospođi direktorki će biti dobro“, rekao je bolničar. „Ostaće nekoliko dana na posmatranju i sigurno će vam se vratiti.“

Drugi čovek im se smešio ohrabrujuće. Kola su krenula uz otegnuto zavijanje i nestala iza školske kapije.

U dvorište su istrčali đaci iz drugih odeljenja, istrčali su i zabrinuti nastavnici. Sve je vrililo od grozničavih pitanja i zujalo od haotičnih objašnjenja – podsećalo je to na igru gluvih telefona

sa sto linija. Ala je osetila lupkanje po ramenu – pomalo ljuta medicinska sestra stajala je iza nje sa ispruženom rukom. Ala joj je predala teglicu, mrmljajući nerazgovetne reči, što zahvalnosti, što izvinjenja. Gospođica Cilin je zapretila mršavim prstom, namignula plavim okom i nestala u gužvi.

„Pogledajte!“ – neko je viknuo.

„Oh...“, šapnula je gospođa Jota, a njeno ispijeno lice osvetlio je sladak osmeh.

Nasred platoa, tamo gde je doskora stajao omraženi spomenik, uzdizalo se moćno, razgranato drvo koje se povijalo pod težinom voća – najlepša jabuka koju su ikada videli.